

**Spojená škola sv. Vincenta de Paul, Bachova 4, 821 03, Bratislava**

**Plán práce koordinátora Výchovy k manželstvu a rodičovstvu**

**v školskom roku 2023/2024**

Koordinátor:

Plán bol schválený dňa:

Výchova k manželstvu a rodičovstvu musí v súčasnosti čeliť veľkým výzvam. Už niekoľko rokov môžeme postrehnúť enormné množstvo rôznych útokov na podstatu manželstva, rodiny, prijatia dieťaťa ako Božieho daru, prijatie daru vlastného života.

V dnešnej spoločnosti, v ktorej sú viac ako inokedy rozšírené voľné partnerské zväzky, vysoká rozvodovosť, neschopnosť prijatia dieťaťa do rodiny, schvaľovanie nemorálnych skutkov väčšinou spoločnosťou je Výchova k manželstvu a rodičovstvu témou, ktorá je veľmi žiaduca a zvolením vhodných metód a foriem môže pomôcť žiakom a študentom nadobudnúť zdravé základy, návyky a postoje k sebe, k druhým, k manželstvu a rodičovstvu.

## Hlavné ciele Výchovy k manželstvu a rodičovstvu (ďalej len VkMaR)

- vychovávať osobnosti, schopné konať a správať sa v súlade s kresťanskými hodnotami našej spoločnosti,
- umožniť a podporovať čo najlepší rozvoj ľudskej osobnosti v tom smere, aby boli utvorené všetky predpoklady na zdravý citový a manželský rozvoj, na založenie stabilnej rodiny,
- rozvíjať u žiakov city priateľstva, lásky a zodpovednosti voči sebe aj iným, pestovať úctu k iným,
- viesť ich k tolerancii, vzájomnému pochopeniu a pomoci,
- rozvíjať ich schopnosť správne sa rozhodovať,
- formovať sociálne zručnosti žiakov v interakcii s inými,
- sprostredkovať im poznatky týkajúce sa dospievania,
- informovať ich o nebezpečenstve a negatívnych dôsledkoch fajčenia, alkoholu, drog na zdravie a správanie človeka
- formovať ich kladný postoj k rodičovstvu, zdôrazniť význam harmonickej a zdravej rodiny,
- upevňovať dobré rodinné vzťahy, vážiť si význam práce rodičov

## Roviny Výchovy k manželstvu a rodičovstvu

- **Rozumová (kognitívna, poznávací)**- získanie a pochopenie určitých poznatkov. Pomáha žiakovi pochopiť seba, orientovať sa vo svojom prostredí a vytvárať si k nim zdravý vzťah.
- **Emocionálna (citová)**- utváranie názorov a postojov, ktoré sa neskôr premietnu do citového a vzájomného manželského života, ktoré môžu ovplyvniť citlivosť a vnímavosť.
- **Vôľová**- prejavuje sa v samotnom správaní žiakov. Túto rovinu ovplyvňuje aj sociálny faktor, ktorý je dôležitý k tomu, aby sa žiak naučil odolávať negatívnym vplyvom okolia na základe poznania a vytvorenia si vlastného hodnotového rebríčka.

## Realizácia

Výchova k manželstvu a rodičovstvu je prierezová téma, ktorá je zapracovaná do jednotlivých predmetov výchovno-vzdelávacieho procesu. Pri realizácii VkMaR sa využívajú rôzne formy školských a mimoškolských aktivít.

## **Nevyhnutné princípy pri realizácii VkMaR**

- Princíp úzkej spolupráce s rodičmi- oboznámiť sa s ich obsahom a metódami VkMaR a rešpektovať ich svetonázorovú orientáciu a prípadné výhrady,
- Princíp etickosti- kladenie dôrazu na etické hodnoty, na úctu k žene, rodičom, deťom
- Princíp dôvery- navodenie atmosféry priateľstva, úcty, tolerancie

## **Zásady začleňovania VkMaR do vyučovacieho procesu**

**Zásada komplexnosti-** VkMaR nechápeme izolovane, ale ako prierezovú tému výchovno-vzdelávacieho procesu. Jej súčasťou je aj výchova k uznávaniu kresťanských hodnôt, k vytváraniu postojov a medziľudských vzťahov.

**Zásada primeranosti-** znamená, že obsah a množstvo informácií prispôbujeme špecifikám daného vývinového obdobia, biologickej i psychosociálnej zrelosti žiaka, zohľadňujeme individuálne schopnosti žiakov, rešpektujeme tradície regiónu a rodiny.

**Zásada vedeckosti-** obsah a metódy zodpovedajú súčasnej rovine vedeckého poznania. Ide o hľadanie súvislostí medzi jednotlivými pojmami a javmi a ich vplyv a význam pre život človeka.

**Zásada pravdivosti-**úplnosť a pravdivosť podávaných informácií je základným predpokladom formovania žiakov.

**Zásada úcty k človeku-** má výrazne mravný podtext. Najmä v chápaní neprekročenia určitej hranice (napr. ľudskej dôstojnosti).

## **Konkrétne aktivity**

Pri realizácii VkMaR sa využívajú rôzne formy školských a mimoškolských aktivít. Počas školského roka 202/2024 sa plánujú realizovať v rámci VkMaR krátkodobé a dlhodobé aktivity na základe kooperácie všetkých zúčastnených:

### **Čiastkové ciele pre školský rok 2023/2024**

- vo vyšších ročníkoch oboznámiť sa s škodlivosťou pornografie
- posilňovanie úcty k vlastnému životu
- umocňovanie úcty k ľuďom so zdravotným postihnutím
- vyjadrenie solidarity s deťmi s dlhodobým ochorením
- prevencia domáceho násillia, poskytnutie informácie o projektoch pomoci
- umocňovanie úcty k nenarodenému životu, projektoch konkrétnej pomoci ženám v núdzi,
- oboznámiť sa so životom niektorých svätých
- vo vyšších ročníkoch oboznámenie s témou medzi kultúrnych vzťahov

*Krátkodobé, dlhodobé aktivity, besedy a pod. sa tento rok budú na našej škole nasledovne:*

### **Krátkodobé aktivity**

**September**-Pasovačka ŠKD,

**Október- November**- Radosť zo života v živote svätých

**Marec**- Ponožková výzva (Svetový Deň Downovho syndrómu)

**Apríl**- Božie milosrdenstvo a sv. Faustína

*Pohyblivé termíny: Beseda s Tlakový hrniec, Mareena, o.z., Centrum pre rodinu v Pezinku-termín podľa dohody, besedy po dohode s jednotlivými pedagógmi, duchovné obnovy, exkurzie, besedy s OZ PloDar, MUDr. Gerovou, prednášky v Centre pre prevenciu a liečbu drogových závislostí-vyzdvihnutie významu fungujúcej rodiny pre zdravý vývin mladých ľudí, besedy o prevencii pornografie.*

Upriamanie pozornosti na cirkevné sviatky- Nepoškvrnené počatie Panny Márie, sv. Jozef-pestún Pána Ježiša, Sedembolestná Panna Mária, sviatok sv. Rodiny...

### **Dlhodobé aktivity**

**Október-November**- Sviečka za nenarodené deti

**Marec**- Biela stužka

**Máj-Jún**-na vyšších stupňoch propagácia Bratislavských Hanusových dní a oboznámenie sa s prolifou prednáškami, ktorým sa bude projekt venovať

Výchova k manželstvu a rodičovstvu je prierezová téma, ktorá je zapracovaná do jednotlivých predmetov výchovno-vzdelávacieho procesu.

Obsah VkJMaR realizovaný prostredníctvom časovo-tematického plánu:

**Spojená škola sv. Vincenta de Paul, Bachova 4, 821 03, Bratislava**

Školský rok : 2023/2024

## **Časovo-tematický plán**

**Predmet** : Výchova k manželstvu a rodičovstvu  
pre primárne vzdelanie

Koordinátor:

Plán bol schválený dňa:

## Obsah

Obsah výchovy k manželstvu a rodičovstvu v primárnom vzdelávaní sa prezentuje v rámci vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia cez predmet: slovenský jazyk a literatúra a anglický jazyk, vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda cez predmety prvouka v 1. a 2. ročníku a prírodoveda v 3. a 4. ročníku. Vo vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť cez predmet vlastiveda, vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra v predmetoch výtvarná a hudobná výchova a v oblasti Človek a hodnoty cez predmet Rímskokatolícke náboženstvo.

Obsah výchovy k manželstvu a rodičovstvu v primárnom vzdelávaní tvoria tieto témy:

1. **Výchova v rodine**
2. **Zásady zdravého života**
3. **Negatívne dôsledky fajčenia, alkoholu a ďalších drog na zdravie a správanie človeka**
4. **Rovnoprávnosť pohlaví**
5. **Vznik a vývoj ľudského jedinca**
6. **Zmeny v organizme dieťaťa v období puberty**

V rámci predmetu *rímskokatolícke náboženstvo*:

1.ročník: Rodina-ohnisko lásky

2. ročník: Dôvera v rodine

3. ročník: Príprava na 1.sv. prijímanie-Desatoro ako pravidla pre život

4. ročník: Cesta nádeje-Som jedinečný

Sviatosti-sviatosť manželstva

Svedectvo nádeje- Ján Pavol II., Krstní patróni, Svedkovia nádeje, sv.

Vincent

## Proces

Proces Výchovy k manželstvu a rodičovstvu spočíva hlavne v plnení stanovených primárnych, sekundárnych a čiastkových cieľov, ktoré sme si vytýčili v úvode. Na 1. stupni primárneho vzdelávania využíva tieto metódy a formy: výklad, riadený rozhovor, beseda, práca s knihou, dramatizácia, problémová metóda, brainstorming, názorné ukážky a skupinová forma práce.

Dôležité: pri odovzdávaní informácie o prvej menštruácii odporúčame, aby sa uskutočnila selekcia len na skupinu dievčat!

Pri odovzdávaní informácie o nenarodenom živote v nižších ročníkoch odporúčame napr. vyfarbovanie omaľovávaniek tehotných mamičiek s bábätkom, omaľovánky bábätko v brušku, v 3. a 4.ročníku povzbudzovať deti k zapojeniu sa do výroby Bielych stužiek ku Dňu počatého dieťaťa, hlbšie sledovanie vybraných tém v rámci seriálu *Bol raz jeden život*, *relácie* *3-minútový* *katechizmus* *a* *GU100*.

**Spojená škola sv. Vincenta de Paul, Bachova 4, 821 03, Bratislava**

Školský rok : 2023/2024

## **Časovo-tematický plán**

**Predmet** : Výchova k manželstvu a rodičovstvu  
pre nižšie sekundárne vzdelanie

Koordinátor:

Plán bol schválený dňa:

## Obsah

Na druhom stupni základnej školy je ťažisko obsahu vyučovania výchovy k manželstvu a rodičovstvu vo vzdelávacej oblasti: človek a hodnoty a realizované prostredníctvom predmetu *rímskokatolícke náboženstvo*.

Biologický aspekt výchovy k manželstvu a rodičovstvu sa realizuje vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda v predmete *biológia* a spoločensko-občiansky aspekt v oblasti Človek a spoločnosť cez predmet *občianska náuka*. Pri vhodných témach sa aplikuje aj v iných učebných predmetoch (slovenský jazyk a literatúra, telesná výchova). Výchova k manželstvu a rodičovstvu je ucelený systém výchovy a vzdelávania žiakov, preto sa dá pri relevantných témach aplikovať aj v ostatných učebných predmetoch.

Obsah výchovy k manželstvu a k rodičovstvu na 2. stupni ZŠ tvoria tieto tematické celky:

1. **Priateľstvo**
2. **Kultivované dospievanie**
3. **Anatómia a fyziológia rozmnožovacích ústrojov**
4. **Zodpovedný prístup k sexualite**
5. **Negatívny vplyv drogových závislostí na sexuálne a reprodukčné zdravie človeka**
6. **Zásady bezpečného správania**

### V rámci predmetu *Rímskokatolícke náboženstvo*

5.ročník-Dialóg cez službu-Som chlapec/dievča, slúžim rodine..6.ročník-Konať v pravde-Zodpovednosť v rodine..8.ročník-Kto je človek?-Postavenie muža, ženy...9.ročník-Sviatosť manželstva...

### Slovenský jazyk

VkMaR je zahrnutá najmä v literatúre- 6.ročník: Príbehy, zo života deti-Môj mladší brat a ja, opis (rodinný dom), list (priateľovi, rodičom), tvorivé piesne (rodina v minulosti a dnes)..

7.ročník-M. Kukučín- Z teplého hniezda..., 8.ročník-M. Rúfus: Modlitba za starkú..9.ročník-P. O. Hviezdoslav-Ežo Vlkolínsky...

### Matematika

Využitie VkMaR pri riešení slovných úloh..

### Biológia

7.ročník- ľudské telo, znaky ľudského organizmu, starostlivosť o dieťa...8.ročník-Genetika a dedičnosť..



### Geografia

6.- 9.ročník Regionálna Geografia- Vplyv životného štýlu, prostredia a úrovne zdravotníctva a školstva na zdravie a vývoj rodiny....

### Technika

7.ročník-Rodinná príprava- predpoklady pre založenie rodiny, Upratovanie domácnosti a organizácia

### Anglický jazyk

5.-6.ročník-slovná zásoba rodina, 7.ročník- pozorovanie života rodiny v Británii a na Slovensku, 8.ročník-Generačný problém v rodine, 9.ročník-Výchova k manželstvu cez rozbor klasického textu....

Španielsky jazyk- 7.ročník-slovná zásoba k rodine...

Občianska náuka- 6.ročník- Tématický celok Moja rodina, 7. ročník-Postavenie jednotlivca v spoločnosti, 8.ročník-Štát a právo: Zákon o rodine...

### Dejepis

5.ročník-Pramene mojej rodiny...6.ročník-spôsob života a obživy rodiny v stredoveku, 7.ročník- Príchod a život Slovanov...

### Finančná gramotnosť

VkMaR sa realizuje v tematických celkoch- Naše príjmy a výdavky, riadenie osobných a rodinných financií..

### Výtvarná výchova

6.ročník- Postava a proporcie, 7.ročník-Plagát zdravia, Objekt zdravia-zdravý životný štýl v rodine v priateľských, partnerských a rodinných vzťahov, 8.ročník-Ako ma vidia moji spolužiaci-rozvoj konformity

V rámci dopravnej výchovy, regionálnej výchovy, environmentálnej výchovy, mediálnej výchovy, multikultúrnej výchovy, Osobnostného a sociálneho rozvoja, Ochrany života a zdravia, Tvorby projektov a prezentačných zručností.

### **Proces**

Výchova k manželstvu a rodičovstvu musí predovšetkým vychádzať z potrieb dospievajúceho dievčaťa a chlapca v závislosti na ich veku a štádiách sexuálneho vývinu. Úspech výchovy k manželstvu a rodičovstvu závisí predovšetkým od osobnosti učiteľa, od jeho odbornej, profesionálnej pripravenosti, ale aj od jeho osobnostných predpokladov a postojov k danej výchovnej problematike. Efektívnosť výchovy k manželstvu a rodičovstvu

je podmienená aj jej obsahom, cieľmi, rozmanitosťou a vhodnosťou aplikovaných metód a techník vo výchovnom procese. Všetky informácie, ktoré učiteľ žiakom sprostredkúva, musia zodpovedať súčasnej úrovni vedeckého poznania a musia byť primerané veku z hľadiska biologického, psychického a sociálneho vývinu žiaka. Je to nevyhnutné preto, že učiteľ odovzdáva žiakom nielen vedecké fakty a poznatky, ale predovšetkým formuje ich postoje, pomáha im vytvárať žiaduci hodnotový systém, učí ich správaniu v reálnych životných situáciách ,aktuálnych i očakávaných.

Proces Výchovy k manželstvu a rodičovstvu spočíva hlavne v plnení stanovených cieľov, ktoré sme si vytýčili v úvode.

**V kognitívnej oblasti:** výklad, prácu s informačnými zdrojmi, brainstorming, učebné pomôcky (obrazy, modely, film, video a pod.), besedy (s lekárom, psychológom, iným odborníkom), problémové metódy, metódy pre uvedomenie si problémov.

**V afektívnej oblasti:** situačné hry, rolové hry, diskusie, rozprávky, pojmové cvičenia (láska je ..., priateľstvo je ... a pod.), pojmové mapy, didaktické techniky ("slnečnica", "strom poznania", "labyrint", "strom príbuzenstva" a ďalšie).

**V osvojovaní si sociálnych zručností:** hranie rolí, nácvik efektívnej komunikácie (počúvanie, akceptácia druhého), techniky empatickej výchovy, metódy výcviku asertívneho správania a ďalšie.

Odporúčame povzbudzovať žiakov a študentov k zapojeniu sa do rozdávania Bielych stužiek ku Dňu počatého dieťaťa, k dobrovoľníckej službe napr. aj v rámci predaja Sviečky za nenarodené deti, rozprávaniu o svojom vnútornom prežívaní a jeho vyjadrení, úcty k vlastnému životu.

**Spojená škola sv. Vincenta de Paul, Bachova 4, 821 03, Bratislava**

Školský rok : 2023/2024

## **Časovo-tematický plán**

**Predmet** : Výchova k manželstvu a rodičovstvu  
pre vyššie sekundárne vzdelanie

Koordinátor:

Plán bol schválený dňa:

## **Obsah**

Obsah výchovy k manželstvu a rodičovstvu sa realizuje vo vyučovaní viacerých predmetov, avšak kľúčové postavenie majú povinne - voliteľné predmety náboženská výchova v V. a VI. ročníku OG. Význam pre výchovu k manželstvu a rodičovstvu majú aj ďalšie predmety, najmä občianska náuka a biológia a mimo vyučovacie výchovno-vzdelávacie aktivity triednych učiteľov so žiakmi.

Obsah výchovy k manželstvu a rodičovstvu tvoria tieto tematické celky:

- 1. Manželstvo a rodina.**
- 2. Rodičovstvo.**
- 3. Intímne vzťahy.**

### V rámci predmetu Rímskokatolícke náboženstvo

Tercia- Kultúra života., Kvarta-Zodpovednosť- Pozvanie k zodpovednosti, Ponuka kresťanských vzorov..

### Slovenský jazyk

VkMaR je zahrnutá najmä v literatúre- Tercia-M. Rúfus: Modlitba za starkú, šírenie kresťanskej kultúry-tvorba hodnôt a tradícií v rodine...

### Matematika

Využitie VkMaR pri riešení slovných úloh..

### Biológia

Septima- Anatómia a fyziológia rozmnožovacej sústavy (Pôrod, ochrana života od počatia..)

### Geografia

Tercia, Kvarta- Regionálna Geografia- Vplyv životného štýlu, prostredia a úrovne zdravotníctva a školstva na zdravie a vývoj rodiny....

### Anglický jazyk

Tercia-slovná zásoba vzťahy v rodine a vyjadrenie postojov, emócií, Sexta-vplyv technológie na hodnotový systém v rodine, Septima- životné udalosti, Oktáva-seminár: rodina, vzťahy...

### Španielsky jazyk

Septima-Význam manželstva a rodiny, Oktáva-rodina, medziľudské vzťahy..

### Finančná gramotnosť

VkMaR sa realizuje v tematických celkoch- Naše príjmy a výdavky, riadenie osobných a rodinných financií, Zadĺžiť sa rozumne, Životné istoty a rizika...

### Umenie a kultúra

Tercia- Ako ma vidia moji spolužiaci-rozvoj konformity, Emocionalizácia, Kvarta-Moja stopa, Identita, Kvinta-Životný štýl, Kultúra vzťahov a identita triedy...

V rámci dopravnej výchovy, regionálnej výchovy, environmentálnej výchovy, mediálnej výchovy, multikultúrnej výchovy, Osobnostného a sociálneho rozvoja, Ochrany života a zdravia, Tvorby projektov a prezentačných zručností.

### **Proces**

Proces výchovy k manželstvu a rodičovstvu spočíva hlavne v plnení stanovených cieľov, ktoré sme si vytýčili v úvode. Aby sa splnili stanovené ciele, treba úzko spolupracovať s viacerými odborníkmi zo spoločenskej I odbornej oblasti týkajúcej sa danej problematiky. Na hodinách predmetov vhodných pre výchovu k manželstvu a rodičovstvu, prípadne i mimo vyučovania, sa odporúča organizovať **besedy a prednášky s lekárom, psychológom a ďalšími pomáhajúcimi profesiami.**

Výchova žiakov k manželstvu a rodičovstvu sa realizuje v úzkej spolupráci školy a rodiny. Pri realizácii výchovy k manželstvu a rodičovstvu je nevyhnutné brať do úvahy vekovú kategóriu žiakov a stupeň ich telesnej, duševnej a sociálnej vyspelosti, ako aj špecifické podmienky školy (prevažne dievčatá, prevažne chlapci a pod.) Treba pritom rátať aj s výchovnými vplyvmi rodinného prostredia I danej lokality, v ktorej sa škola nachádza. Rozsah a rôznorodosť tém tvoriacich obsah výchovy k manželstvu a rodičovstvu je predpokladom, že túto zložku výchovy môžu realizovať všetci učitelia školy na vyučovaní i mimo neho na rôznych podujatiach I v každodennom bežnom kontakte so žiakmi.

**Žiakov treba viesť k osvojeniu takých životných zásad a postojov, aby v reálnych životných situáciách konali zodpovedne, správne a v súlade s mravnými, etickými, zdravotnými, spoločenskými, prípadne náboženskými požiadavkami.**

Odporúčame povzbudzovať žiakov a študentov k zapojeniu sa do rozdávania Bielych stužiek ku Dňu počatého dieťaťa, k dobrovoľníckej službe v rámci predaja Sviečky za nenarodené deti, v dôsledku zistení nadobudnutých v predchádzajúcich školských rokoch, odporúčame debaty o škodlivosti pornografie a úcty k vlastnému životu.